

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ

TÜRK HALK BİLİMİ - I DERS NOTLARI

---

3. Sınıf - 1. Dönem

İsa SARI
www.isa-sari.com

HALKBİLİMİ

Halkbilimi = folk + lore
Halk Bilgi

Türkçeye ilk olarak aktarıldığı zaman "budun bilgisi", "halk bilgisi", "halkiyat" gibi anlamlar almıştır. Daha sonra, bir bilim dalı olarak ortaya çıkmaya başlaması ile birlikte 1950 ve 1960 yıllarından itibaren "halkbilim" terimiyle kullanılmaya başlanmıştır.

Halk

Bir toplumu oluşturan üst sınıf ile toplum kesimlerinden farklı olarak daha ilkel ve nispeten kabile hayatı yaşayan insan topluluğunun arasında yaşayan insanların genel adıdır. Alan Dundes'e göre "şehirde yaşamayan; ama şehre yakın insanlar" anlamındadır.

19. yüzyıl Avrupa toplumlarında halk; şehirli, eğitilmiş, zengin, yöneten, üst sınıf, elit ve aydın olarak adlandırılan grup ile ilkel, "primitive", eğitimden haberi olmayan, kabile hayatı yaşayan grup arasında kalmış ara bir grubu ifade eden bir anlamda kullanılmıştır. Buna göre; şehirde yaşamayan; ama şehre yakın olan, yani taşralı; yöneten değil, yönetilen, alt sınıf, köylü, yeterli eğitim almamış ve teknolojiyi yeterince kullanamayan gruplar "halk" olarak adlandırılmıştır. Bu grubun en önemli özelliği ise, şehirde yaşayan gruplara göre daha muhafazakâr ve bir toplumun sahip olduğu eski değerleri hâlâ yaşayan ve yaşatan bir grup olmasıdır.

Osmanlı İmparatorluğu döneminde de "halk" teriminden anlaşılacak, aşağı-yukarı batı toplumlarındaki düşünce ile aynıdır. Osmanlı siyasal sisteminde toplum iki ana gruba ayrılmıştır: Bunlardan üst sınıf "havas", alt grup da "avam" olarak adlandırılmıştır. Havas, genel olarak saraya mensup ve sarayla ilişkili grupları ifade ederken; avam ise işçi ve köylüleri ve genel anlamda saray dışındaki ve saray tarafından görevlendirilmeyen grupları ifade etmiştir.

Cumhuriyet döneminin ilk yıllarında ve hatta yirminci asrın ilk yarısında aynı anlayış devam etmiş; genel anlamda devlet yönetimi ve "kamu" kurumları dışındakiler, sokakta dolaşan insanlar, kahvehanelerde veya parklarda oturanlar halk kavramının kapsamı içinde görülmüş ve hatta hâlâ böyle görülmeye devam edilmektedir.

Halkbilimi

Halkın geleneğe bağlı, maddi ve manevi kültürünü kendine özgü yöntemlerle derleyen, araştıran, sınıflandıran ve halk kültürü üzerinde değerlendirmeler yapan bir bilimdir. Genel olarak halk adını verdiğimiz toplumun genel özellikleri üzerinde çalışmalar yaparken, diğer taraftan da insan hayatının doğum öncesinden ölüm sonrasına kadar birçok özelliğini de araştırıp inceler. İnsan ve insanı çevreleyen maddi ve manevi ne varsa halkbilimi çalışmalarının alanına girer.

Halkbilimi genelde iki toplum üzerinde çalışır: İlk olarak; dünyanın herhangi bir yerinde, nispeten geri kalmış, ilkel hayat yaşayan toplumlara, insanları araştırır. İkinci olarak da herhangi bir toplumda, toplumun geri kalmış kesimleri üzerinde araştırma yapar. Bu, genel olarak kabul edilmiş klasik bir tanımlamadır.

Halkbiliminin kaynakları

1. Sözlü kaynaklar

2. Yazılı kaynaklar

- Yazma ve cönkler
- Yazma halk hikayeleri ve kitapları
- Basma halk hikaye ve kitapları
- Yazılı ve yardımcı kaynaklar
  - Menkabeler (Batta Gazi vs.)
  - Seyahatnameler
  - Epik eserler (Manas, Dede Korkut vs.)
  - Mevlid, Muhammediye gibi dini-lirik eserler

Sözlü Kaynaklar

Kaynak kişilerdir. Herkes kaynak kişi olamaz. Kaynak kişilerin (halka ait bilgiyi çok iyi bilmesi, iyi bir sözlü edebiyat hafızası olması, gelenekleri ve görenekleri iyi tanınması, halk kültürüne vakıf olması gibi) belli bazı özellikleri olması gereklidir. Masal anası (veya atası), anlattığı masalı zenginleştirebilir. Kaynak kişinin dilinin doğru, telaffuzunun düzgün olması beklenir. Şehirleşme, kaynak kişi sayısını azaltmıştır.

Yazılı Kaynaklar

Sözlü kaynakların dışında kalan ve tarihi dönemleri anlamak açısından son derece önemli olan yazılı eserler, araştırmacılar tarafından "yazılı kaynaklar" olarak tanınlanmıştır. Cönkler, yazıtlar, tarih kitapları, seyahatnameler vs. yazılı kaynaklar arasındadır.

Halkbilimi Çalışmalarının İçeriği

İnsan ve insanı çevreleyen maddi veya manevi her ne varsa halkbilimi çalışmalarının kapsamına girer

1. Köy, kasaba, kent yaşamı anlatıları (monografiler): Daha çok köy-kasaba monografileri oluşturulur. Monografiler, anlatılan yerleşim biriminin coğrafi özellikleri ve tarihinden başlar, halk edebiyatına kadar yayılır. Bazen istatistik bilgileri de yer alır.

2. Yerleşim Türleri:

- Geçici yerleşim türleri (yaylak, kışlak vs.)
- Sürekli yerleşim türleri (köy, kasaba vs.)

3. Barınak-Konut Halk mimarisi): Anadolu, bu açıdan çok zengin özellikler gösterir.

4. Aydınlanma ve ısınma: Isıyı ve ışığı elde etme yolları ve teknikleri halkbiliminin çalışma alanına girer.

5. Taşıma-nakliyat

6. Ekonomi

- Tarım
- Hayvancılık

7. Beslenme

8. Ölçme, tartma, hesaplama ve zaman sistemleri

9. Giyim, kuşam, süslenme

10. Halk hekimliği, halk meteorolojisi

11. Halk inançları (adetler, töreler, gelenek ve görenekler)

12. Geçiş dönemleri (doğum, evlenme vs.)

13. Bayramlar

14. Dinsel, büyüsel inanç ve işlemler

15. Halk edebiyatı

16. Halk tiyatrosu

17. Halk oyunları

18. Halk eğlenceleri

Halkbilgisi ve Halk Edebiyatının Genel Özellikleri

1. Sözlü Olma Özelliği: Halkbiliminin maddi olmayan tarafıyla ilgilidir ve hemen hemen halk edebiyatının bütün çalışma alanını kapsar. Sözlü malzemeler, kişiden kişiye ve nesilden nesile aktarılırken sözel olarak aktarılır; fakat bu sözlü ürünler bilhassa 20. yüzyıldan itibaren derlemeler yoluyla yazıya aktarılmışlardır.

Türk toplumuyla ilgili çalışmalar W. Radloff¹, Verbitsky², Anohin ile 19. yüzyılda başlar.

2. Geleneğe Bağlılık: Gelenekler, folklor malzemesinin belli bir form şeklinde gelişmesini ve kendisini devam ettirmesini sağlarlar. Donmuş ve çok sıkı kalıplara bağlı yapılar değillerdir. Aksine, zaman içinde sürekli kendisini yenileyen bir dinamizme sahiptirler. Yani halk edebiyatı malzemesi, belli bir geleneğin içinde ve kendisini yenileyerek yaşamaya devam eder.

3. Çeşitlenme özelliği: Folklor malzemesi, zaman içinde kişiden kişiye ve aynı zamanda bölgeden bölgeye aktarılırken her zaman sözlü olarak aktarılır. Bu aktarımlar sırasında malzeme, bazen çeşitli değişikliklere uğrayabilir. Folklor ürününün bu yeni haline varyant denir.³

4. Anonimlik Özelliği: Bütün folklor malzemelerinin temel özelliklerinden birisi de anonim olmalarıdır. Bu, folklor malzemesinin kolektif olarak yaratıldığı anlamını taşımaz. Malzeme, başlangıçta herhangi

¹ W. Radloff "Sibirya'dan" adlı eserinde, Sibirya'daki Türk boyları arasından derlediği bilgileri kitaplaştırmıştır. Ahmet Temir, Kültür Bakanlığı'ndan "Sibirya'dan Seçmeler" adıyla eseri tercüme etmiş ve M.E.B. da "Sibirya'dan" adıyla eseri dört cilt olarak sunmuştur.

² Verbitsky, 19. yüzyılda Sibirya'ya Hıristiyanlığı yaymak için giden bir misyonerdır. Yirmi altı yıl, ömrünün sonuna kadar orada yaşar. Eserlerinde, Türk folkloru ile ilgili birçok malzeme vardır.

³ Varyant, örneğin bir masalın Anadolu'daki farklı şekilleridir. Aynı masalın Azerbaycan veya Kırgızistan'daki şekillerine ise versiyon denir.

bir birey tarafından ortaya konulmuş olmasına rağmen sonradan anonimleşmiştir.

5. Kalıplaşma Özelliği: Folklor malzemeleri, zaman içerisinde belirli bir form olarak kalıplaşır; fakat varyant veya versiyonlarda bazı farklılıklar görülmesine rağmen iskelet daima aynı kalır ya da düşünce sabittir.

Folklorun Diğer Bilim Dallarıyla İlişkisi

Halkbilimi, sosyal bilimlerin diğer tüm dallarıyla uzaktan veya yakından ilişki halindedir. Bunlar arasında tarih, etnografya, etnoloji, sosyoloji ve psikoloji başta gelir.

Tarih ve Halkbilimi

Birbirlerine karşılıklı malzeme veren en önemli bilim dallarıdır. Halkbiliminin malzemesi tam bir tarihi malzeme olarak değerlendirilemez; halkbilimi malzemelerinin incelenip yorumlanmasıyla birlikte, tarihi olayların folklor malzemesine yansması veya folklor malzemelerinin tarihi olaylara yansması ve bunların halk üzerindeki etkisi veya tarihi bilinmeyen bazı olayların tarihlerinin yaklaşık tespiti gibi sonuçlara ulaşılabilir.

Etnografya, Etnoloji ve Halkbilimi

Halk kültürünün yalnızca maddi belgelerini inceleyen bir bilim dalı olan etnografya, halkbilimiyle karşılıklı alışveriş halindedir. Etnoloji, hem halkbiliminin hem de etnografyanın malzemelerini birleştiren bir bilim dalıdır. Etnoloji, çeşitli karşılaştırma ve genellemeler yapar. Bunları yaparken halkbiliminin çalışma alanına giren birçok unsuru da araştırıp inceleyerek yorumlar.

Sosyoloji ve Halkbilimi

Tarih ve halkbilimi ilişkisine benzer. Halkbilimi, sosyolojiye gerek topladığı malzemeleri gerekse vardığı sonuçları verir. Bu malzemeler, toplum yapısının incelenmesine yardımcı olur. Halkbilimi unsurlarının içerisinde yer alan atasözlerinde toplumun hayatı algılayışı, fıkralarda mizah ve eleştirisi, masallarda ise olmasını hayal ettiği dünyayla, belirtilen reel hayatın gerçekleri vardır. Sosyoloji, bu malzemeleri değerlendirip yorumlayarak, incelediği toplumun yapısıyla ilgili sonuçlara varır.

Psikoloji ve Halkbilimi

Halkbilimi, özellikle sosyal psikolojiye malzeme verir. Yani toplum kurallarına uymakla ve onları yerine getirmekle yükümlü olan bireyin psikolojik faaliyetlerinin açıklanması için, halkbiliminin topladığı malzemelerden sosyal psikologlar geniş ölçüde yararlanır.

Halkbilimi, bunların dışında arkeoloji, filoloji gibi bilim dallarıyla da ilişki halindedir. Bir bakıma felsefe ile

de ilişkilidir. Halkbiliminde, dünyaya ve yaratılışa ait pek çok unsur ile ilgili olarak birçok malzeme vardır.

Folklor Malzemesinin Tarifi

1. Bilgi haline gelmiş folklor malzemesi: Atasözleri, deyim vs.
2. Yaşayan folklor malzemeleri: Doğum, düşün, evlenme törenleri, merasimler, bayramlar vs.
3. Sanat haline gelmiş folklor malzemesi: El sanatları, halk destanları vs.
4. Günlük hayatın içindeki sıradanlık özelliği gösteren folklor malzemeleri: Eşyalar, alet ve araçlar.

Halkbilimi Araştırmalarının Tarihi

Dünyada folklor araştırmaları:

- Coğrafi keşifler
- Rönesans ve reform hareketleri
- Romantizm akımı
- Milliyetçilik ve sömürgecilik hareketleri

1. Batı dünyası, keşiflerle ortaya çıkarılan yerli halkı tanımak amacıyla, bu halkların folklor malzemeleriyle yakından ilgilenmiştir.

2. Rönesans ve reform hareketleri, batıda köklü bir zihniyet değişikliği meydana çıkartmıştır. Bu değişiklik, aydınlanmayı ve kısmen de olsa halk hayatına yönelişi beraberinde getirmiştir.

3. J. G. von Herder tarafından ortaya çıkarılan "romantizm" hareketiyle birlikte kuvvetli bir halka yöneliş ve milli kaynaklar için halk hayatını esas alan düşünceler doğmuştur.

4. 18. yüzyılda başlayıp 19. yüzyılda artan sömürgecilik ve milliyetçilik hareketleri, halkbilimi çalışmalarında en fazla itici kuvvetlerden biri olmuştur. Büyük imparatorluklar içerisinde yaşayan halklar, bağımsızlıklarını kazanmak ve milliyetçilik duygularını arttırmak için folklor malzemelerini kullanmışlardır.

Dünyada Folklor Çalışmaları

Dünyada folklor çalışmaları aşağı yukarı on yedinci yüzyılda başlar. Jean Baptiste Thiers'in "Boş İnançlar El Kitabı" (1677), Thomas Browne'in "Halk Arasındaki Boş İnançlar Üzerine Araştırmalar"ı (1846) ve Charles Pernaut'un "Halk Masalları" gibi, ilk çalışmalar boş inançlar üzerine yapılır.⁴

Dünyada folklorun başlangıcı olarak iki tarih verilir: Birincisi, Grimm kardeşlerin "Ev ve Çocuk Masalları"nı yayımladığı 1812 yılıdır. Ezop (Aisipos) masallarından veya Herodot'un "Liunya ile Pliny"sinde de folklor araştırmalarına dair öğeler yer alır. W. J. Thoms'tan önce Johann F. Knouffel 1813 yılında Volkskunde terimini kullanır.

⁴ Bu durumun aksine, Türkiye'de ilk çalışmalar atasözleri üzerine yapılmıştır.

Folklor, 19. asırda bir bilim dalı olarak ortaya çıkmaya başlamıştır. İngilizcede "Folklore", Almancada "Volkskunde" kavramlarıyla karşılanmış ve yaklaşık yarım yüzyıl boyunca yapılan çalışmalarda ve tartışmalarda folklorun ne olduğu, çalışma alanına nelerin girdiği gibi konular üzerinde durularak bir bilim dalı olarak tanımlanmaya çalışılmıştır.

19. yüzyılın ikinci yarısında ise, folklorun kurumsallaşması gerektiğinin farkına varılmış ve bazı kurumlar oluşturulmuştur: Nordiska Arkiv (Stockholm, 1872), Folklor Kürsüsü (Oslo, 1884), The Folklore Society (İngiltere, 1886), American Folklore Society (Amerika, 1881).

Türkiye'de Folklor Araştırmaları Tarihi

Dursun Yıldırım, araştırmaları beş devreye ayırır:

1. Tanzimat'tan 1908'e kadar geçen süre (Örtülü devre)
2. 1908'den 1920'ye kadar geçen süre (Türkçü devre)
3. 1920'den 1938'e kadar geçen süre (Sentezci devre)
4. 1938'den 1966'ya kadar geçen süre (Dergici devre)
5. 1966'dan günümüze kadar süregelen devre (Bilimci devre)

1. Örtülü Devre

Bu devrede folklorla belli bir yöneliş vardır; hatta bu yöneliş, mahallileşme dönemine kadar uzanır; fakat bu dönemde yapılan çalışmalar tam bir folklor çalışması sayılamaz.

Bu devre içerisinde bilhassa Namık Kemal, Ziya Paşa ve İbrahim Şinasi'nin fikirleri, kendilerinden sonra yapılacak olan çalışmalara yön göstermiştir. Şinasi ve Ziya Paşa halka daha yakın dururken; Namık Kemal halka yakın olmaktan biraz uzaktır. Ziya Paşa'nın fikirlerinde tutarsızlıklar göze çarpar: "Şiir ve İnşa" ile gerçek edebiyatımızın halk edebiyatı olduğunu savunur ve divan edebiyatını. Daha sonrasında kaleme aldığı "Harabat" ile de tam tersi bir fikri savunur.

Şinasi, "Şair Evlenmesi" ve "Durub-ı Emsal-i Osmaniye" gibi eserleri yazar ve bu sayede daha somut adımlar atmış olur. Ayrıca, Mehmet Kamil'in 1844 yılında yazdığı "Melcû't-Tabbahin" adlı eseri, ilk yemek kitabı sayılır. Ahmet Vefik Paşa "Lehçe-i Osmaniye" adıyla bir sözlük yazar. Bu eser Türkoloji'deki en önemli eserlerdendir. Yine bu devrede yazılan "Müntehat-ı Emsal-i Türkiye" de önemli sayılabilecek eserler arasındadır.

2. Türkçü Devre

Türk aydınının folklorla bilimsel anlamda ilk olarak tanışması 20. yüzyılda başlar. Folklorun bir bilim dalı olarak tanıtılmasında, yerleşip gelişmesinde Ziya

Gökalp, M. Fuat Köprülü⁵ ve Rıza Tevfik'in yazıları önemli rol oynayacaktır.

Bu dönemim "Türkçü" olarak adlandırılmasının bir nedeni de 1908 yılında "Türk Derneği"nin kurulmasıdır. Bu dernek daha sonra yerini, 1911 yılında "Türk Yurdu"na ve ardından da "Türk Ocağı"na bırakır. Bu dernek, "Türk Yurdu Mecmuası" adıyla bir dergi çıkarır ve bu dergide, dernek üyelerinin yaptığı derlemeler yer alır.

Bu dönemde, 1913 yılında Ziya Gökalp tarafından "Halk Doğru" adıyla çıkarılan dergi de önemli bir yere sahiptir. Ziya Gökalp bu dergide, "Halk Medeniyeti" adıyla bir makale yayımlar. Bu yazısında Gökalp, bir milletin sahip olduğu medeniyeti ikiye ayırır:

1. Resmi Medeniyet
2. Halk Medeniyeti
  - Halk Teşkilatı
  - Halk Felsefesi
  - Halk Ahlakiyatı
  - Halk Hukuku
  - Halk Lisaniyatı
  - Halk İktisadı
  - Halk Kavmiyatı

Ziya Gökalp'in çıkardığı dergilerden birisi de "Küçük Mecmua"dır (1922). Bu dergide, "Masallar Nasıl Toplanmalı?" başlığıyla bir makale yazar. Ayrıca, bu dergide yayımladığı masalları "Altın Işık" adıyla kitaplaştırır.

Bu dönemin bir diğer önemli ismi olan M. Fuat Köprülü dört adet önemli çalışma sunar:

1. Türk Edebiyatının İlk Mutasavvıfları
2. Saz Şairleri
3. Araştırmalar I-II
4. Yeni Bir İlim: Halkiyat-Folklore

Köprülü, "Yeni Bir İlim: Halkiyat-Folklore" başlıklı yazısında ilk defa 1914 yılında folklorun ne olduğunu, işlevlerini, çalışma alanlarını izah etmeye çalışır.

Rıza Tevfik, 1914 yılında Peyam-ı Edebîye'de yayımlanan "Folklor (Folk-lore)" adlı yazısında, folklorun karşılığı olarak "hikmet-i âvâm"ı önerir.

1913 yılına kadar Türkiye'de folklor çalışmaları, folklorun bir disiplin olarak ortaya konulmasından ziyade bu bilim dalının tanıtılmasından ibaret olmuştur. Bu tanıtım işini yapanlar, daha çok doğrudan folklorla ilgilenenler değil, sosyolog Ziya Gökalp, edebiyat tarihçisi Fuat Köprülü ve felsefeci Rıza Tevfik gibi isimler olmuştur. Bunların yanında Gyula Nemeth, Friedrich Giesse, Wilhelm Radloff ve Kunoş gibi yabancı bilim adamları da Türk folkloruyla ilgili önemli çalışmalar yapmışlardır. 1920 yılına kadarsa, iki önemli makaleye ek olarak iki önemli kitap yayımlanmıştır. Bunlardan ilki Mustafa

⁵ Hem Gökalp hem de Köprülü, folkloru müstakil bir ilim dalı olmaktan ziyade, sosyolojinin bir kolu olarak görürler.

Satı'ya ait "İlm-i Akvam" diğeri ise Hasan Basri'ye ait "Anadolu Köy Dügünleri" adlı eserlerdir.

1919 yılında Maarif Vekaleti'ne bağlı Hars Heyeti (Dairesi) oluşturulmuştur. İlk defa Cumhuriyet'in kurulmasıyla birlikte, devlet desteğiyle folklorla yöneliş başlar. Hars Dairesi, halk kültürünü araştırır, inceler ve eserler yayımlar; eğitim yoluyla çocuklara ve gençlere halk kültürünü öğretir.

3. Sentezci Devre

1929 yılında Yusuf Akçura tarafından yapılan "Folklor Nedir?" adlı konuşma bu devre için önemlidir. Ardından Akçura, "Yeni Muhit" adlı dergiyi yayımlar ve folkloru filolojiye bağlar. "Asıl ilim filolojidir; folklor, filolojiye hizmet eder" der ve folklor, filoloji ve etnografyayı ilişkilendirmeye çalışır. Ayrıca Akçura, Türk Yurdu, Türk Ocağı ve Türk Derneği'nin kuruluşunda yer alır. Türkçü dernekler olması sebebiyle, bu dernek üyelerinin hepsinden buldukları bölgelerin folkloruyla ilgili derlemeler yapılması istenir. Hatta çıkardıkları yayın organlarında, Türkiye dışındaki Türk topluluklarının folkloruna dair örnekler de yer almaktadır.

1932 yılında Türk Ocağı kapatılır. Atatürk, Türk Ocağı'nın yerine aynı görevi görmesi için Halk Evleri'ni açtırır. Cumhuriyet döneminde folklorla hizmet eden bir diğer önemli kuruluş, "Anadolu Halk Bilgisi Derneği"dir. 24 sayı "Halk Bilgisi Haberleri" adıyla dergi çıkarır. Bu dernek, "Folklor Toplayıcılarına Rehber" adıyla, folklor derlemesi yapanların nasıl derleme yapacakları ve dikkat etmeleri gereken hususlara dair bir rehber hazırlamıştır. Derneğin yaptığı bir diğer iş, 1929 ve 1931 yıllarında Anadolu'ya yaptığı bilimsel gezilerdir. Bu geziler daha çok Doğu Anadolu ve Doğu Karadeniz ile Güneydoğu Anadolu'nun bazı kısımlarını içine alır.

Abdulkadir İnan, Ali Rıza Yalgın, M. Şakir Ülkütaşır da heyet içerisinde. Yalgın, "Cenup'ta Türkmen Oymakları" adında Kültür Bakanlığı aracılığıyla bir kitap yayımlar.

Folklorun Üniversitelerde Bir Bilim Dalı Olarak Yer Alması

1930'lu yılların sonuna kadar Türkiye'de folklorun ne olduğu anlaşılmış, folklor çalışmalarının önemi devlet ve aydınlar tarafından kavranmıştır. Bu yıllara kadar yapılan çalışmalar iki önemli özellik gösterir: Birincisi, dikkatleri folklorun tanımına ve içeriğine yönelten çalışmalardır ki bu çalışmalarda genellikle folklorun, milli birliğin oluşmasındaki ve uluslaşmadaki önemi üzerinde durulmuştur. İkincisi ise, derleme çalışmaları ve faaliyetleridir.

1952 yılında Halk Evleri'nin on dokuz yıl süren faaliyetlerinden sonra kapatılması, Milli Folklor Enstitüsü'nün 1966'daki kuruluş tarihine kadar geçen 14 yıllık süre, folklor araştırmaları için bir suskunluk dönemidir. 1939 yılında Pertev Naili Boratav'ın D.T.C.F.'deki Halk Edebiyatı Kürsüsü'nü kurmasıyla birlikte, Türk folklor araştırmalarında bilimsel bir devre başlar. O'nun ulusal bir bakış

açısıyla başlayıp, uluslararası bilimsel bir anlayışa doğru gelişen çalışmaları, aslında I. dönemdeki Türk folklor araştırmalarının da özünü yansıtır. 1940'lı yıllarda Hüseyin Nihal Atsız ve onun temsil ettiği Türkçülük hareketine karşı yapılan yargılama sürecine mukabil olarak Boratav hakkında da aksi yönde bir yargı süreci başlatılmış ve Boratav'ın üniversitedeki kürsüsü 1948 yılında kapatılmıştır.

Türkiye'de folkloru bir bilim dalı olarak üniversiteye dahil edenlerden bir diğeri de Mehmet Kaplan'dır. Erzurum'da Atatürk Üniversitesi'nin kuruluşu sırasında rektör vekilliği yapan Kaplan, üniversitenin Türk dili ve edebiyatı müfredatına halk edebiyatını da dahil etmiştir. Bu sayede bu sahada doktorasını yapan ilk akademik kadronun oluşmasına vesile olmuştur. Kadronun içinde Umay Günay, Bilge Seyitoğlu, Fikret Türkmen, Saim Sakaoğlu gibi isimler vardır.

Bu iki üniversite dışında Hacettepe Üniversitesi'nde de bir kürsü kurulmuştur.

1990'lı yıllara kadar Türkiye'de halkbilimi çalışmaları genel itibarıyla âşık edebiyatının halk hikayeciliği ve türler üzerine yoğunlaşmışken, bu yıllardan itibaren Türkiye dışındaki Türk boylarının halk edebiyatlarıyla ilgili çalışmalar da yapılmaya başlanmıştır. Başlangıçta metin neşirleri ve müstakil monografilerden oluşan bu çalışmalar, takriben mukayeseli çalışmalara da yön göstermiştir.